

UVODNA REČ UREDNIŠTVA

Poštovani čitaoci i saradnici,

Pred vama je novi broj časopisa „Elektroprivreda” – *Electric Power Industry Journal*, četvrti po redu od obnove izdavanja časopisa i objavljivanja njegovog prvog elektronskog izdanja, pre dve godine (2. avgusta 2023). Ovoga puta, u pitanju je još jedno specijalno izdanje, u kome objavljujemo proširene i unapređene rukopise četiri odabrana konferencijska rada koja su nagrađena na 14. nacionalnom savetovanju CIRED Srbija sa regionalnim učešćem.

U prvom članku su analizirani podzemni jednožilni kablovi, položeni u trougaonoj formaciji, sa metalnim ekranima koji su galvanski spojeni i uzemljeni samo na jednom kraju. Obrazložen je razlog za primenu paralelnog provodnika uzemljenja (PPU) kod kablovskih vodova sa ovakvim načinom vezivanja metalnih ekrana. Izložen je postupak za procenu temperature i minimalnog poprečnog preseka PPU, i maksimalne dozvoljene struje zemljospoja u funkciji rastojanja PPU od kablovskog voda. Za proračun temperature korišćena je metoda konačnih elemenata. Dat je detaljan uvid u aspekte koje treba uzeti u obzir prilikom primene PPU. Rezultati ovog istraživanja mogu biti veoma korisni za širu stručnu javnost koja je zainteresovana za problematiku elektroenergetskih kablova.

Drugi članak prikazuje razvoj koncepta automatizacije srednjenaponske elektrodistributivne mreže (SN EDM), od decentralizovanog pristupa i integracije u sistem daljinskog upravljanja (SDU), ka funkcionalnim unapređenjima, uslovljenim i omogućenim intenzivnom digitalizacijom. Tekst stavlja akcenat i na zahteve za pouzdanost napajanja kao podstrek za dodatnu automatizaciju. Razvoj je moguć u pravcu poludecentralizovane koncepcije sa mrežnim kontrolerima, ali i prema koncepciji bez njih, sa predefinisanim aplikativnim algoritmom u okviru ugrađene i integrisane opreme za automatizaciju SN EDM. U članku su analizirana i upoređena primenjena rešenja, sa osvrtom na njihove prednosti i uočene nedostatke.

Naredni tekst razmatra problematiku digitalizacije niskonaponske (NN) EDM, uvođenjem „pametnih” brojila električne energije. Njihova sposobnost da prate, kontrolišu i – gotovo u realnom vremenu – pružaju podatke o većem broju veličina i funkcija, otvara nove mogućnosti operatorima distributivnog sistema (ODS), kao što su uvid u događaje na mreži i njihova analiza. Članak je stoga posvećen identifikaciji faza i prekidâ napajanja u NN mrežama na osnovu podataka u vezi sa događajima koje registruju „pametna” brojila.

Poslednji članak pruža prikaz mogućih posledica po ODS u slučaju odstupanja od zadatih parametara kvaliteta. Ovaj tekst ističe važnu i aktuelnu temu reforme regulatornih mehanizama u energetsom sektoru i pruža konkretan model koji povezuje kvalitet usluge i finansijske podsticaje. Kao primer, opisana je *Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije* u Crnoj Gori, odnosno onaj njen deo koji se odnosi na ciljne vrednosti opštih pokazatelja kvaliteta isporuke električne energije (posmatrano i tretirano preko parametra SAIDI).

Nadajući se da će vam ovakav sadržaj ovog broja biti zanimljiv i od koristi, ponavljamo naš ljubazan poziv na aktivno učešće čitalačke publike. Uredništvu možete dostaviti rukopise članaka, ali i diskusija, polemika ili ličnih stavova u vezi sa već objavljenim tekstovima i konkretnim stručnim i naučnim problemima i pitanjima koja su u njima razmatrana. Rado ćemo razmotriti sve materijale koje i ubuduće budemo primali i sagledati mogućnost za njihovo objavljivanje u narednom broju Časopisa.

U ime Uredništva,

Dr Vladimir Šiljkut
Glavni i odgovorni urednik